

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 9/2009
Vedtaksdato: 26.10.2009

Vår ref. (saksnr.): 200903010-2
Arkivkode: 200

HØRING – ENDRING I KOMMUNEHELSETJENESTELOVEN – ET VERDIG TJENESTETILBUD

Saksfremstilling:

Helse-og omsorgsdepartementet har oversendt til høring forslag om endring i kommunehelsetjenesteloven § 2-1 om rett til helsehjelp og forslag til ny forskrift hjemlet i kommunehelsetjenesteloven § 1-3 femte ledd og sosialtjenesteloven § 4-6 om en verdig eldreomsorg. Høringsfristen er satt til 29.10.2009.

Med forslaget om lovendring ønsker departementet å presisere innholdet i begrepet nødvendig helsehjelp ved å fremheve begrepet verdighet som et grunnleggende element i helsetjenesten, slik at det klart fremgår at enhver har rett til et verdig tjenestetilbud når hun/han har behov for det. I tillegg foreslås det en forskrift hjemlet i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven, som spesifiserer nærmere kommunenes plikter innen eldreomsorgen. Forskriften presiserer også hvordan kommunene bør innrette innholdet i tjenestene for å oppfylle målsetningen om en verdig eldreomsorg.

I oppfølgingen av St.meld.nr. 25 (2005-2009) *Mestring, mulighet og mening - framtidens omsorgsutfordringer* er tiltakene for å styrke omsorgstjenesten oppsummert i en egen omsorgsplan (Omsorgsplan 2015). Her er det tatt grep om kvalitets-, kapasitets- og kompetanseutfordringene i omsorgstjenestene. Lovvirkemidlet har også vært gjennomgått ifht. å sikre at enkeltgrupper ikke kommer urimelig ut i forhold til den generelle innsatsen i pleie- og omsorgstjenesten. Lovendringen og den nye forskriften er vurdert som nødvendig for å gjennomføre Omsorgsplan 2015, herunder en verdighetsgaranti.

I løpet av de siste 10-15 årene har pleie- og omsorgstjenestene utviklet seg fra å være en ren eldreomsorg også til å omfatte stadig nye grupper av yngre brukere. Dette som følge av statlige reformer som har medført at flere yngre brukere bor i egen bolig og mottar omfattende pleie- og omsorgstjenester fremfor å bo i institusjon. Eldre utgjør på landsbasis 66% av brukerne og mottar 41% av ressursene. Forslagene innebærer en presisering av forståelsen av rettigheten til tjenestetilbud for eldre, og er slik ment å styrke eldres rettstilstand og medføre et forsterket tjenestetilbud til denne gruppen.

I følge høringsnotatet vil de økonomiske konsekvensene av forslaget om et verdig tjenestetilbud være avhengig av hvordan dagens tjenestetilbud er utformet i kommunen. Departementet vil

utrede dette nærmere. Kommunene vil gjennom de frie inntektene bli kompensert for de merkostnadene endringsforslagene medfører. Det legges videre til grunn at veksten i frie inntekter muliggjør dette. I tillegg videreføres satsningen på tiltakene i Omsorgsplan 2015 bl.a. med tilskudd til bygging av heldøgns omsorgsplasser.

Den foreslåtte forskriften medfører ingen endringer i saksbehandling og klage knyttet til pleie- og omsorgstjenester.

Vedtakskompetanse:

I henhold til bystyrets vedtak av 30.05.2001 sak 218, har byrådet i byrådsvedtak 03.07.2001 i sak 1360, delegert sin myndighet til å avgi høringsuttalelser på kommunens vegne til byrådene i saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Vedtak:

Byråden avgir på vegne av Oslo kommune i henhold til delegert myndighet, følgende høringsuttalelse til Helse- og omsorgsdepartementet vedrørende forslag om endring i kommunehelsetjenesteloven § 2-1 om rett til nødvendig helsehjelp og forslag til ny forskrift hjemlet i kommunehelsetjenesteloven § 1-3 femte ledd og sosialtjenesteloven § 4-6.

Oslo kommune yter i dag pleie- og omsorgstjenester av god kvalitet til sine innbyggere, og har i tillegg til kvalitetsforskriften vedtatt egne kvalitetskrav på pleie- og omsorgstjenestene. Det er innført brukervalgsordning innen hjemmehjelpstjenesten og en minstestandard på 4 timer hjelp/måned. Det er innført fritt sykehjemvalg og garanti på maksimalt 4 ukers ventetid på fast plass. Kvaliteten på pleie- og omsorgstjenestene i kommunen følges opp med årlige brukerundersøkelser, registrering av objektive kvalitetsindikatorer og gjennom kvalitetsrevisjoner.

I Oslo kommune er ca 1/4 av brukerne av pleie- og omsorgstjenester under 67 år, tjenestene til disse brukerne utgjør ca 1/3 av de totale utgiftene innen pleie- og omsorg. Det forventes fortsatt økning i antall brukere i denne gruppen, hvorav mange med omfattende hjelpebehov. Tjenestetilbudet til eldre er de siste årene opprettholdt på omtrent sammen nivå, mens tjenestetilbudet til yngre brukere er blitt styrket. Fremskrivning av befolkningsutviklingen i Oslo viser en økning, både hva gjelder befolkning totalt og i aldersgruppen over 67 år. Dette vil medføre flere brukere av pleie- og omsorgstjenester totalt, både i aldersgruppen over og under 67 år i årene som kommer.

Forslaget om endring av kommunehelsetjenesteloven med rett til et verdig helsetjenestetilbud bidrar slik Oslo kommune ser det, i liten grad til en bedre eller mer verdig helsetjeneste. Hva som er et verdig helsetjenestetilbud er individuelt for den enkelte tjenestemottaker eller bruker. Verdighet er knyttet til at tjenestene er tilgjengelige når det er behov for de, at det oppleves medvirkning og individuell tilpasning når tjeneste utføres og at det er valgfrihet for hvem som skal utføre tjenestene og hvor tjenestene skal mottas.

Den nye forskriften som foreslås er ment å være en garanti for og presisering av forståelsen av rettighetene til de eldre brukere av pleie- og omsorgstjenester. Eldres rettstilstand skal bli styrket, og eldre som brukergruppe vil kunne få et forsterket tjenestetilbud. Oslo kommune anser at verdigheten som garanteres gjennom forslaget til ny forskrift allerede er ivaretatt gjennom dagens regelverk bla. kvalitetsforskriften. Forslaget til ny forskrift bidrar med lite nytt både når det gjelder verdigrunnlaget for og innholdet i tjenestene. Om det skal innføres en verdighetsgaranti anser Oslo

kommune at det er behov for presise og målbare garantier både når det gjelder rettigheter til å få tjenester og for innholdet i tjenestene.

Det er i forslaget til forskrift ikke nevnt noe om hvordan verdigheten skal måles eller kontrolleres, hva som er garantibrudd og eventuelle konsekvenser av dette. Det er heller ikke nevnt noe om av hvem og hvordan behandling av mulige garantibrudd skal håndteres.

Når det gjelder økonomisk kompensasjon forutsetter Oslo kommune at dette gis, både for å kunne imøtekomme de økende behovene for pleie- og omsorgstjenester i hele byens befolkning, og spesielt for de eldre brukere. Det er ikke tilstrekkelig slik det er fremstilt i høringsnotatet at det skal dekkes av frie inntekter. Vi imøteser derfor departementets utredning av dette.

Oslo kommune er opptatt av verdighet for brukerne som mottar pleie- og omsorgstjenester, og stiller seg i utgangspunktet positiv til at det foreslås endring i kommunehelsetjenesteloven og at det gis en verdighetsgaranti for eldre brukere av pleie- og omsorgstjenester. Det er etter vår oppfatning helt i tråd med Oslo kommunes statsningsområder både når det gjelder kommunens pleie- og omsorgstjenester generelt, og spesielt i tjenestetilbudet til eldre brukere. Verdighet kan ivaretas ved å gi brukerne reelle rettigheter til å få tjenestene, medvirkning når tjenestene skal utføres, klare kvalitetskrav til innholdet i tjenestene og med en finansiering som garanterer både for at tjenestene er tilgjengelige og for kvalitet i tjenesteleveransene.

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester

Sylvi Listhaug
byråd